

Alisa Nisula

LYHYTELOKUVAN EDITOINTI

Case Oma poloku

LYHYTELOKUVAN EDITOINTI

Case Oma poloku

Alisa Nisula
Opinnäytetyö
Kevät 2020
Tietojenkäsittelyn tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Tietojenkäsittelyn tutkinto-ohjelma, Internet-palvelut ja digitaalinen media

Tekijä(t): Alisa Nisula
Opinnäytetyön nimi: Lyhytelokuvan editointi
Työn ohjaaja: Eero Leskinen
Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2020 Sivumäärä: 29 + 1

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvailla elokuvaprojektin tuotannon eri vaiheet keskittyen erityisesti elokuvan leikkaukseen. Opinnäytetyössä kuvaillaan, kuinka pienessä työryhmässä tehtiin elokuva valmiiksi ideasta lopputulokseen. Kyseessä on lyhytelokuva nimeltään Oma poloku. Työryhmään kuului kolme jäsentä. Elokuvan työryhmällä ei ollut juurikaan aikaisempaa kokemusta elokuvan teosta, joten kyseessä oli oppimisprosessi. Opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka tavoitteena on saada tehtyä valmis elokuva.

Opinnäytetyössä käsitellään elokuvantekoon liittyviä tuotantovaiheita ja kuinka niitä on sovellettu Oma poloku -elokuvan tuotannossa. Opinnäytetyössä kuvataan teoriaa liittyen käsitteistöön ja miten tämä ilmeni tuotannossa käytännössä. Opinnäytetyö kuvaa elokuvan kolmea tekovaihetta: esituotantoa, tuotantoa ja jälkituotantoa. Lähteistä suurin osa on elokuvantekijöiden luomaa elokuva-alan kirjallisuutta. Lähdekirjallisuutta löytyi monipuolisesti muun muassa leikkaamisesta, käsikirjoittamisesta sekä dokumenttielokuvasta. Editointivaiheessa hyödynnettiin internetistä löytyviä ohjevideoita, joita oli tarjolla runsaasti.

Projektin tuloksena oli esitysvalmis elokuva, jonka ensiesitys näytettiin Oulun kansainvälisillä lasten- ja nuortenelokuvien festivaalilla marraskuussa 2019. Elokuvaa voidaan jatkossa myös tarjota esitettäväksi muuallakin. Projektin teossa myös oppimistavoite saavutettiin, sillä elokuvan teosta opittiin paljon. Jatkossa tätä kokemusta voi varmasti hyödyntää videoeditoinnissa, joka on tullut tutuksi projektin myötä.

Asiasanat: lyhytelokuva, dokumenttielokuva, elokuvaleikkaus, editointi

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Bachelor of Business Information Systems, Internet-services and digital media

Author(s): Alisa Nisula

Title of thesis: Editing a short film

Supervisor(s): Eero Leskinen

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2020 Number of pages: 29 + 1

The purpose of this thesis is to describe the different stages of film production and especially the editing of the film. This thesis describes how a small team created a film from an idea. The short film is called Oma poloku. The team consisted of three members with little previous experience of filmmaking. The project was a learning process. This is a functional thesis and the aim is to produce a finished film.

This thesis deals with the production stages related to filmmaking and how these stages were used in the production of the film Oma poloku. The thesis describes theory of filmmaking and three stages of making a film: pre-production, production and post-production. Most of the sources are film literature created by filmmakers. Source literature describes for example editing, screenwriting and documentaries. Instructional videos available on the Internet were used during the editing phase.

The result of the project was a finished film, which premiered at the Oulu International Children's and Youth Film Festival in November 2019. In the future, the film may perhaps be offered for screening elsewhere. The learning project can be described as successful as a lot was learned of filmmaking during the project.

Keywords: short film, documentary, film editing, editing

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	ENNAKKOTUOTANTO.....	8
2.1	Ideointi.....	8
2.2	Budjetti ja tuotantotapa.....	9
2.3	Käsikirjoitus.....	11
3	TUOTANTO: KUVAUKSET.....	14
3.1	Kuvakoot.....	14
3.2	Rajaus ja sommittelu.....	15
4	EDITOINTI JA MUU JÄLKITUOTANTO.....	16
4.1	Hyppyleikkaus.....	17
4.2	Typografia.....	19
4.3	Renderöinti.....	20
4.4	Tekstitykset.....	21
4.5	Äänet ja musiikki.....	23
5	POHDINTA.....	27
	LÄHTEET.....	28
	LIITTEET.....	30

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena on lyhytelokuva Oma poloku, jonka tuotannon vaiheet käydään läpi. Opinnäytetyössä kuvataan, kuinka kyseinen elokuva saatiin valmiiksi elokuvaideasta julkaisuun. Tarkastelen, mitä asioita elokuvan tekemisessä tulee tavallisesti ottaa huomioon ja kuinka tätä sovellettiin Oma poloku -elokuvan tuotannossa. Jälkituotantoon ja editointiin syvennyttään hieman tarkemmin, sillä toimin Oma Poloku -lyhytelokuvan leikkaajana. Opinnäytetyössä kuvaillaan, miten editointivaihe toteutettiin. Elokuvaprojektin tarkoituksena on kehittää käytännön taitoja elokuvan tekijänä ilman aiempaa kokemusta elokuvan tuotannosta ja saada tehdyksi valmis elokuva työryhmän kanssa. Elokuvan tekeminen on monivaiheinen projekti. Tekovaiheita on useita, kuten ideointi, käsikirjoittaminen, kuvaukset ja leikkaus. Leikkaajan työ keskittyy elokuvan jälkituotantoon, jossa kuvauksista tallennetusta materiaalista aletaan luoda jatkumoa eli valmista elokuvaa. Idea tästä opinnäytetyöstä tuli minulle tavattuani työryhmän, jonka yksi tavoitteista oli luoda talveen sijoittuva dokumenttielokuva Oulussa. Koossa työryhmässä oli kuvaaja ja käsikirjoittaja, mutta editoija puuttui. Lähdin mukaan editoimaan elokuvaa, sillä minulla oli siitä hieman kokemusta ja halusin oppia vielä lisää. Elokuvan työryhmä on siis kolmen henkilön muodostama. Lisäksi elokuvan tuotannossa oli mukana avustajia. Työryhmän roolit jaettiin sen mukaan, kuka tekee suurimman osan kyseisestä osiosta ja minkälainen oppiminen kenelläkin oli tavoitteena. Kuvaaja halusi oppia erityisesti dokumenttielokuvan teosta ja elokuvan kuvaamisesta. Käsikirjoittaja halusi perehtyä tarinan miettimiseen ja kokonaisuuden ohjaamiseen. Kiinnostuin itse erityisesti teknisestä puolesta ja siitä, miten editointi voitaisiin projektissa toteuttaa.

Nykypäivänä elokuvat ovat helposti tavoiteltavilla ja arkipäiväinen asia. Historiallisesti ajatellen elokuvien käännekohtana pidetään näytöstä, joka järjestettiin Pariisissa vuonna 1895. Se oli ranskalaisveljesten Louis ja Auguste Lumièren järjestämä näytös, jota voidaan pitää nykyaikaisen elokuvan syntyhetkenä. Esityksessä nähtiin leikkaamattomia otoksia. Aluksi esitykset olivat kestoiltaan noin 50 sekunnin filmitoksia, sillä se oli filmikelan mitta. Ranskalainen elokuvaohjaaja Georges Méliès oivalsi kameran pysäyttämisen, jonka avulla pystyi luomaan trikkikuvia. Mélièsiä pidetään elokuvien erikoistehosteiden keksijänä. Näitä tehosteita ovat hyppyleikkaus, animaatio, pysäytetty kuva, nopeutus, *fade-in*, *fade-out* ja *dissolve* eli ristikuva. Näitä tehokeinoja käytetään nykyelokuvien leikkauksessa yhä. Elokuvien kerronnallisuus alkoi kehittyä, kun George Albert Smith loi elokuvassaan *The Kiss in the Tunnel* selkeän toiminnallisen jatkuvuuden vuonna 1899. (Pirilä & Kivi 2008, 11-12.)

Opinnäytetyössä esiteltävän elokuvan lajityyppi on dokumenttielokuva. John Grierson on määritellyt dokumentiksi sellaisen elokuvan, joka on ei-fiktiivinen ja jonka materiaali on koottu elävästä elämästä ja sen tarkoitus on usein opettaa ja tiedottaa (Juntunen 1997, 23). Dokumenttielokuvan keskeinen piirre on todellisuuden esiin tuominen. Elokuvalajeja on pääpiirteittäin kahdenlaisia: fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä. Fiktiivisissä elokuvissa on aina keksittyjä piirteitä, vaikka ne voivatkin perustua tositahtumiin. Ei-fiktiivinen elokuva keskittyy todellisen maailman kuvaamiseen ja havainnollistaa olemassa olevien ihmisten elämää. Dokumenttielokuva kuvaa todellisia tapahtumia ja tilanteita, mutta on samalla luovaa ilmaisua. Varhaisissa dokumenteissa tärkeänä elementtinä pidettiin kameran taltioimaa kuvaa, jota pidettiin todisteena ja todellisuuden mittana. Dokumenttielokuvan esittämissä on muuttunut ajan mittaan vapaammaksi. Vapaampi tyyli tehdä dokumenttielokuvaa mahdollistaa erilaisia ilmaisun muotoja, kuten tilanteiden järjestämisen ja uudelleen esittämisen. (Aaltonen 2011, 15-18.)

Oma polku -lyhytelokuva on talveen sijoittuva dokumenttielokuva, jonka kuvaukset suoritettiin Oulun alueella. Elokuvassa esiintyy ihmisiä, joita haastatellaan säähän ja unelmiin liittyvistä ajatuksista. Elokuvan tarkoitus on haastattelujen avulla selvittää, mitä tunteita talvi herättää ihmisissä. Tarkoituksena on myös selvittää, miten eri sääolosuhteet, kuten loska tai pakkanen vaikuttavat kokemuksiin talvesta ja omasta elämästä. Haastateltavat ihmiset ovat eri-ikäisiä, jotta saataisiin mahdollisimman laajasti mielipiteitä. Yksi tavoitteista on tutkia, mitä yhteyksiä ja poikkeavuuksia löytyy lasten, nuorten, aikuisten ja iäkkäämpien vastauksista ja asenteista. Elokuva on kuvattu suurimmaksi osaksi talvella 2019. Projektin lopputuloksena oli valmis lyhytelokuva, jonka ensiesitys pidettiin Oulun kansainvälisellä lasten- ja nuortelokuvien festivaalilla.

Ennen tätä projektia minulla oli kokemusta editoinnista jonkin verran harrastepohjalta sekä opiskelijani puolesta. Kiinnostuin projektista, koska halusin täydentää tätä osaamista ja oppia käytännössä, mitä elokuvan teko vaatii. Ennen elokuvaprojektia olin käyttänyt videoeditointiohjelmia Vegas Pro ja Adobe Premiere. Tähän projektiin editointiohjelmaksi valittiin Vegas Pro 14, sillä se löytyi minulta valmiiksi. Vaikka pääasiallinen roolini työryhmässä on editoija, osallistuin elokuvan kaikkiin tekovaiheisiin. Näin kuinka elokuvaideasta kehittyi valmis elokuva ja kuinka monta eri työvaihetta elokuvan teko vaatii.

2 ENNAKKOTUOTANTO

Elokuvan teko voidaan jakaa kolmeen päävaiheeseen: ennakkotuotanto, tuotanto ja jälkituotanto (Aaltonen 2018, 16). Esituotanto on elokuvan suunnitteluvaihe, tuotantoon kuuluu kuvaukset ja jälkituotantoon työ ennen valmista elokuvaa, esimerkiksi videoeditointi. Esituotantona voidaan pitää kaikkia työvaiheita ennen kuvauksia, kuten käsikirjoitus, kuvausaikataulu ja roolitus. (Mediacollege 2019, viitattu 9.12.2019.)

2.1 Ideointi

Elokuvan tekeminen lähtee tietenkin ideasta. Ennen elokuvan tekemistä on päätettävä, mistä elokuva kertoo ja kuinka ideat rajataan elokuvaan. Aihe määrittelee sen, mitä elokuvassa käsitellään. Aiheita löytyy lukuisia ja lähes mikä vaan voi toimia elokuvan aiheena. Aihe voi olla esimerkiksi henkilö tai paikka. Ratkaisevana tekijänä vaikuttaa näkökulma, josta aihetta tarkastellaan. Teema on aihetta laajempi käsite, joka kertoo kokonaisvaltaisemmin ja syvällisemmin sisällön, jota elokuvassa tarkastellaan. Tekijän oma näkökulma vaikuttaa teemaan paljon. Elokuvantekijät Michael Rabiger ja John Webster suosittelivat käsittelemään elokuvissa henkilökohtaisia ja tuttuja aiheita elokuvaa tehdessä. Tämän ajattelutavan mukaan elokuvan tekeminen on helpompaa, kun tekijä on aiheesta syvästi kiinnostunut. Jouko Aaltosen mukaan tämä ajattelu voi kuitenkin rajata tekijää, joten sitä ei pitäisi noudattaa liian täsmällisesti. Hänen mukaansa vieraita aiheita ja teemoja voi hyvinkin työstää elokuvaksi, sillä kiinnostus niihin kasvaa tehdessä. Idea yhdistää aiheita, näkökulmia ja teemoja. Ideoita voi kehitellä loputtomiin. Ideoita täytyy arvioida ennen elokuvaksi tuottamista. Kriteerinä voi toimia elokuvan käyttötarkoitus. Ideasta voidaan alkaa tehdä elokuvaa, kun sille on jokin syy tai tarve. Tarve on joko sisäinen tai ulkoinen. Sisäinen tarve toteutuu esimerkiksi silloin, kun tekijän pyrkimyksenä on välittää muille ihmisille koskettava tarina. Ulkoinen tarve on esimerkiksi tarve tiedottaa kansalaisia. (Aaltonen 2011, 58-60.)

Opinnäytetyössä esiteltävän elokuvan teemana toimii talvi ja sen eri ulottuvuudet. Aiheet elokuvassa pyörivät talveen liittyvien asioiden ympärillä, kuten talven eri sääolosuhteissa. Uskon, että talvi herättää katsojalla monenlaisia ajatuksia, kuten mitä hän pohtii haastattelujen aiheista ja talven merkityksestä itselleen. Elokuvaan päätettiin sisällyttää ainakin talvisia kysymyksiä haastattelujen muodossa sekä kuvata talven tunnelmaa. Ensimmäisessä palaverissa pohdittiin ihmisiä, jotka mahdollisesti haluaisivat esiintyä elokuvassa. Myöhemmin elokuvaa työstäessä sen sisältö alkoi muodostua selkeäksi ja ideoita tuli tekovaiheessa lisää. Alkupalaverissa käytiin myös läpi, millä kameralla elokuva kuvataan. Päädyimme käyttämään kuvaajalta itseltään löytyvää järjestelmäkameraa, sekä apukamerana tarvittaessa editoijan järjestelmäkameraa. Suunnittelimme, millä ohjelmalla elokuva editoidaan ja siinä päädyimme käyttämään itseltäni valmiiksi löytyvään editointiohjelmaan Vegas Pro 14. Alkupalaverissa käytiin läpi myös elokuvan budjetti ja mahdollisuus hakea apuraha. Palaverissa suunnittelimme kuvauspaikkoja etukäteen Oulusta ja sen lähiseudulta. Elokuvan kohderyhmää miettiessä päädyimme siihen, että se sopii lähestulkoon kaikenikäisille. Kohderyhmänä pidettiin myös oululaisia ja Oulun seudulta kotoisin olevia, sillä heitä voisi kiinnostaa tulla katsomaan tutussa ympäristössä kuvattua elokuvaa.

2.2 Budjetti ja tuotantotapa

Elokuvan teossa budjetointi liittyy jo varhaiseen vaiheeseen tuotannossa, sillä on tarpeen miettiä, millä resursseilla elokuva on mahdollista toteuttaa. Etukäteen arvioidaan se, mitä elokuvan tekeminen vaatii, kuinka paljon työaikaa siihen menee sekä mitä kuvausmateriaalia ja kuvaustarvikkeita vaaditaan. Budjetti on kustannusarvio, jonka perustana voidaan käyttää käsikirjoitusta. Tätä kutsutaan käsikirjoituksen purkamiseksi (englanniksi *break down*). Tuottaja arvioi kohtaus kerrallaan, millaisia resursseja niiden toteuttamiseen tarvitsee ja millä budjetilla se on mahdollista toteuttaa. Budjettiarvio kannattaa mieluummin tehdä hieman yläkanttiin, jotta on varauduttu yllättäviin menoihin, joita elokuvan tuotannossa usein tulee vastaan. (Aaltonen 2011, 137-140.)

Elokuvia on mahdollista toteuttaa lähes ilman budjettia tai pienellä budjetilla. Tällaisen elokuvan tuotantotapa on niin sanottu *no budget* tai *low budget* -tuotanto. Dokumenttielokuva on mahdollista luoda lähes ilman kuluja. Se voi olla haastavaa, mutta kuitenkin mahdollista, jos sopiva aihe löytyy. Isomman luokan dokumenttielokuviissa eniten menoja kuluu ihmisten palkkaamiseen. Pienen budjetin elokuvissa onkin tärkeää, että tuotantoryhmällä ja kaikilla elokuvan tekoon osallistuvilla on

selvillä, ettei palkanmaksuun ole mahdollisuutta. Pienen budjetin dokumenttielokuvassa avustaminen ja osallistuminen liittyy vapaaehtoisuuteen. Kuvausmateriaalin katsominen yhdessä vapaaehtoisten osallistujien kanssa voi olla hyödyllistä ja palkitsevaa. Elokuvan tekeminen onnistuu harvoin kuitenkaan täysin ilman rahaa, joten tekijöiden on syytä varautua käyttämään ainakin pieni summa elokuvaa varten. Menot voidaan pitää mahdollisimman pieninä, mutta ostamaan voi joutua esimerkiksi kuvausmateriaalia, kuten muistikortteja. Apurahoja voi pienen budjetin elokuvalla hakea erilaisilta säätiöiltä tai muilta tahoilta, esimerkiksi kuntien kulttuuritoiminnalle myöntämät harrasteapurahat. Apurahoja haetaan hakemuksella, jossa esitellään projektin tarkoitus. Myös sponsorien etsiminen on keino elokuvan avustukselle. Sponsorit voivat tarjota elokuvalla avustuksena palveluja, ja elokuvantekijät voivat antaa sponsoreille näkyvyyttä. (Aaltonen 2011, 151-156.)

Oma Polku -elokuvaa tuottaessa mietittiin mahdollisuutta pienen apurahan saamiseen ja mitä vaatimuksia hakemiseen sisältyy. Elokuvaa varten haettiin rahoitus Oulun kaupungilta nuorten NERO-toimintarahasta. Elokuvan tuottamisesta päätettiin kuitenkin jo alusta alkaen, että se toteutetaan joka tapauksessa ilman apurahaakin. Päätöksen odottamiseen ei haluttu käyttää aikaa, joten tuotannot aloitettiin ennen päätöstä rahoitushakemuksesta. Elokuvan kulut päätettiin mukauttaa sen perusteella, myönnetäänkö rahoitusta vai ei. Projektille myönnettiin Oulun kaupungilta NERO-toimintaraha. NERO-toimintaraha voidaan myöntää nuorten oululaisten projektiin, jonka jäsenistä vähintään kaksi kolmasosaa on alle 25-vuotiaita (Oulun kaupunki 2018, viitattu 2.9.2019). Lyhytelokuva Oma Polku toteutettiin *low budget* -tyylisesti pienillä kuluilla. Tämä näkyi tuotannossa siten, ettei tuotantoryhmälle tai elokuvan esiintyjille maksettu palkkaa ja kuvauksia varten tarvittava materiaali pyrittiin lainaamaan mahdollisuuksien mukaan. Tuotantoon liittyi paljon vapaaehtoisuutta. Kaikki apu, joka tuttavapiiristä saatiin, otettiin mielellään vastaan. Videoeditointiin käytettiin jo valmiina editoijalta löytyvää ohjelmaa ja kuvanmuokkaukset tehtiin ilmaisella kuvankäsittelyohjelmalla. Kuvauksissa käytettiin mahdollisimman pitkälle työryhmältä löytyvää välineistöä. Kameran ovat työryhmän jäsenten omia järjestelmäkameroita.

2.3 Käsikirjoitus

Käsikirjoitus on tärkeä vaihe elokuvan tekemisessä. Se luo ohjelmalle sisällön ja rajaa sen. Käsikirjoitus toimii apuna kokonaisuuden hahmottamisessa, kommunikoinnissa ja tuotannollisesti. Käsikirjoituksella ohjelman idea tarkentuu. Käsikirjoituksen myötä helpottuu kommunikointi tuotannon ulkopuolisten tahojen kanssa. Näitä ovat esimerkiksi rahoittajat. Päätökset elokuvien rahoituksesta tehdään yleensä käsikirjoituksen mukaan. Käsikirjoituksen avulla voidaan myös tutkia kohderyhmän kiinnostusta ohjelmaa kohtaan antamalla käsikirjoitus luettavaksi. Käsikirjoitus toimii kommunikointivälineenä käsikirjoittajan ja muun työryhmän kanssa. Se on yhteinen teksti, jonka avulla voidaan tarkastaa sisältöä. Käsikirjoitus on myös tuotannollinen kuvaus elokuvasta, sillä sen mukaan voidaan arvioida tarvittava aika ja raha ohjelman toteuttamiseen. (Aaltonen 2018, 14-15.)

Ennen varsinaista käsikirjoitusta materiaalia voidaan luonnostella eri tavoin. Se helpottaa lopullisen käsikirjoituksen tekemistä ja hahmottamista. Tällaisia tapoja ovat esimerkiksi treatment ja kohtausluettelo. Treatment on hahmotelma elokuvan tapahtumista siinä järjestyksessä, kuin ne esitetään. Siinä kuvataan tiiviisti mitä elokuvassa tapahtuu, ilman kohtausjakoa tai puhetta. Treatmenttiä voidaan pitää välivaiheena ennen varsinaisen käsikirjoituksen työstämistä. Treatment on muodoltaan ikään kuin novelli. Dokumenttielokuvien käsikirjoitukset kuitenkin voivat toisinaan muistuttaa viimeistelyjä ja yksityiskohtaisia treatmenttejä. Kohtausluettelo kertoo treatmentin tavoin tiiviisti sen, mitä elokuvassa tapahtuu, ilman keskusteluja. Kohtausluettelo selkeyttää elokuvan kohtaukset. Kohtauksille luodaan otsikot ja ne numeroidaan. (Aaltonen 2011, 122.)

Dokumenttielokuvan käsikirjoituksen muoto poikkeaa hieman fiktiivisen elokuvan käsikirjoituksesta, sillä dokumentin kaikkia osa-alueita ei voida ennustaa etukäteen. Dokumenttielokuvan käsikirjoitus on avoin prosessi, suunnitelma ilman tarkkoja yksityiskohtia. Fiktiivisessä elokuvassa tarpeellista dialogia eli vuoropuhelua on harvemmin kirjoitettu dokumenttielokuvaan, sillä se vie dokumentin uskottavuutta. Käsikirjoituksen tarkoitus on helpottaa elokuvan hahmottamista. Siinä kuvataan yksityiskohtaisesti, mitä elokuvassa näkyy ja kuuluu katsojalle. Dokumenttielokuvissa usein poiketaan käsikirjoituksesta kuvauksissa ja elokuvan leikkausvaiheessa. Toisinaan käsikirjoituksesta luovutaan kokonaan. (Aaltonen 2011, 102-103.)

Käsikirjoitus sisältää kohtausjaon: elokuvan kohtaukset numeroidaan ja otsikoidaan. Tämä helpottaa kuvausten suunnittelua ja selkeyttää elokuvan sisältöä. Tyypillisesti fiktiivisessä elokuvassa uusi kohtaus vaihtuu ajan tai paikan muuttuessa. Dokumenttielokuvassa kohtauksien rakenne voi olla hieman monimutkaisempi. Yleensä dokumenttielokuvassa kohtaukset rakentuvat tietyn teeman ympärille. Dokumenttielokuvassa kohtauksen rakenne ei välttämättä ole niin selkeästi määriteltävissä kuin fiktiivisessä elokuvassa. Dokumenttielokuvassa kohtausjakoa voivat määritellä aika, paikka, sisältö ja jopa tunnelma. (Aaltonen 2011, 123-126.)

Oma poloku -lyhytelokuvalle käsikirjoituksen loi työryhmän ohjaaja ja käsikirjoittaja Emma Salo. Käsikirjoitus on runko, jonka pohjalta kohtaukset lähdettiin rakentamaan. Vaikka idea elokuvasta oli jo työryhmän mielessä, lopullinen käsikirjoitus oli mahdollista luoda haastattelujen jälkeen. Haastattelujen vastaukset loivat rungon, jolla lopullinen käsikirjoitus voitiin luoda kuvatun materiaalin pohjalta. Käsikirjoituksen runko pysyi samana, mutta muuttui hieman projektin aikana, esimerkiksi kun elokuvan teossa huomattiin vaikkapa toisen otoksen sopivan kohtaukseen paremmin. Oma poloku -elokuvan käsikirjoituksessa on kymmenen kohtausta, mukaan lukien lopputekstit. Käsikirjoitukseen otsikoitiin kohtaukset aiheen mukaan. Käsikirjoitukseen kuuluu kohtauksien väliin ja niiden aikana runoja kertojan sanelemana. Runot alustavat jokaisessa kohtauksessa aiheeseen, jota haastatteluissa käsitellään. Näitä aiheita ovat esimerkiksi talvi, pakkanen, loska-aika ja unelmoiminen. Perinteisen tyylisestä haastattelusta pyrittiin luopumaan ja runojen tarkoitus on kertoa, mitä haastateltavilta ihmisiltä on kysytty (kuvio 1).

KOHTAUS II: Mitä tulee mieleen?

[GM musiikki alkaa]

[Kuvitus runon aikana: pätkä, jossa potkukelkka syvässä lumihangessa]

KERTOJA:

Tää kylmä talven vuodenaika, ...no onhan se aika...

[Kuvitus: Haastateltavat haastattelutilanteessa]

KG:

-kylmä *[hymy]*

-kiva, hauska

Emma V : pimiä *[nauru]*

Riitta: *[Riitan nimi ja ikä tekstinä]* Talvi on yksi vuodenaika

[Kuvitus runon aikana: pätkä jossa, luminen polku Pikisaarella, E pyörähtää ja katsoo ylös]

KERTOJA:

tuleehan siitä vaikka mitä mieleen, kuten lumihiihtäjä joka laskeutuu kieleen...tai

[Kuvitus: Haastateltavat haastattelutilanteessa]

KG: -lumi

Siiri: *[Siirin nimi ja ikä tekstinä]* valo, valkeus *[nyökkää]*

KG:

-luistelu

-pakkanen

-laskettelu

-Frozen talvi

Joonas: *[Joonaksen nimi ja ikä tekstinä]* talvesta tulee mieleen... kylmyys, avanto, tämmönen aurinkoinen talvikeli, ulkoilua, sellanen *[Kuvitus: pätkä, jossa ihmisiä sillalla, Tuira]* kirkkaus ja puhtaus

KUVIO 1: Ote käsikirjoituksen viimeisimmästä versiosta, jossa näkyy kertojan ja haastateltavien vuorottelu.

3 TUOTANTO: KUVAUKSET

Elokuvan kuvaukset ovat tuotantoon kuuluva vaihe, jossa kuvataan materiaali elokuvaa varten. Kuva on kokonaisuus, joka välittää katsojalle tietoa, ajatuksia ja tunteita. Kuvaaja tekee sen valinnan, mitä kuvassa näkyy. Kuvan sisältöön vaikuttaa myös se, mihin kamera asetetaan. Muita kuvan sisältöön vaikuttavia tekijöitä ovat rajaus, sommittelu, kuvauskulma ja polttoväli. (Korvenoja 2004, 38.) Oma poloku -elokuvan kuvaukset suoritettiin pääasiassa talven 2019 aikana. Ne aloitettiin tammikuussa ja viimeiset otokset kuvattiin huhtikuussa. Elokuvan kuvauksiin käytettiin kahta järjestelmäkameraa. Pääosa kuvauksista tehtiin Canon EOS m50 -järjestelmäkameralla, jonka lisäksi apukamerana toimii Nikon D5100. Kaksi kameraa luo mahdollisuuden kuvata otoksia useammasta näkökulmasta sekä mahdollisuuden kuvata eri kohteita. Lisäksi se helpotti elokuvan tuottamista, koska materiaalin kuvaaminen ei ollut täysin yhden ihmisen varassa. Järjestelmäkameroiden lisäksi kuvauksissa käytetään apuna erillistä mikrofonia, jotta haastateltavien ihmisten ääni kuuluisi selkeämmin.

3.1 Kuvakoot

Kuvakoot määrittävät kuvan rajauksen. Kuvakokojen määrittelyssä käytetään yleisesti kahdeksan kuvan järjestelmää. Erilaisten kuvakokojen valikoima auttaa suunnittelemaan kuvauksia. Järjestelmässä käytetään lyhenteitä kuvakokojen tunnistamiseen. Kahdeksan kuvan järjestelmän kuviksi kuuluvat lähimmästä kuvasta kauimpaan: ELK (erikoislähikuva), LK (lähikuva), PLK (puolilähikuva), PK (puolikuva), SPK (suuri puolikuva), KK (kokokuva), SKK (suuri kokokuva) ja YK (yleiskuva). Kahdeksan kuvan järjestelmän käyttäminen auttaa sommittelun kanssa ja kuvasta tulee esteettistä. Kuvakoot auttavat esimerkiksi rajaamaan henkilön ihanteellisesti kuvaan. Järjestelmä on luotu ihmisten mittakaavan perusteella. (Korvenoja 2004, 44-45.)

Oma poloku -elokuvassa käytettiin useita kuvakokoja, jotka loivat vuorottelevan kuvan. Elokuvassa esiintyvät henkilöt rajattiin näkymään kuvassa kahdeksan kuvan järjestelmän kuvakokoja apuna käyttäen. Elokuvassa yleisesti käytetty tapa kuvakokojen vuorotteluun oli kokokuvan ja puolilähikuvan vaihtelu haastattelutilanteessa (kuvio 2). Haastattelutilanne kuvattiin lähikuvana tai puolilähikuvana, ja haastattelun aikana kyseisestä henkilöstä näytettiin kokokuvana toiminnallinen kuva.

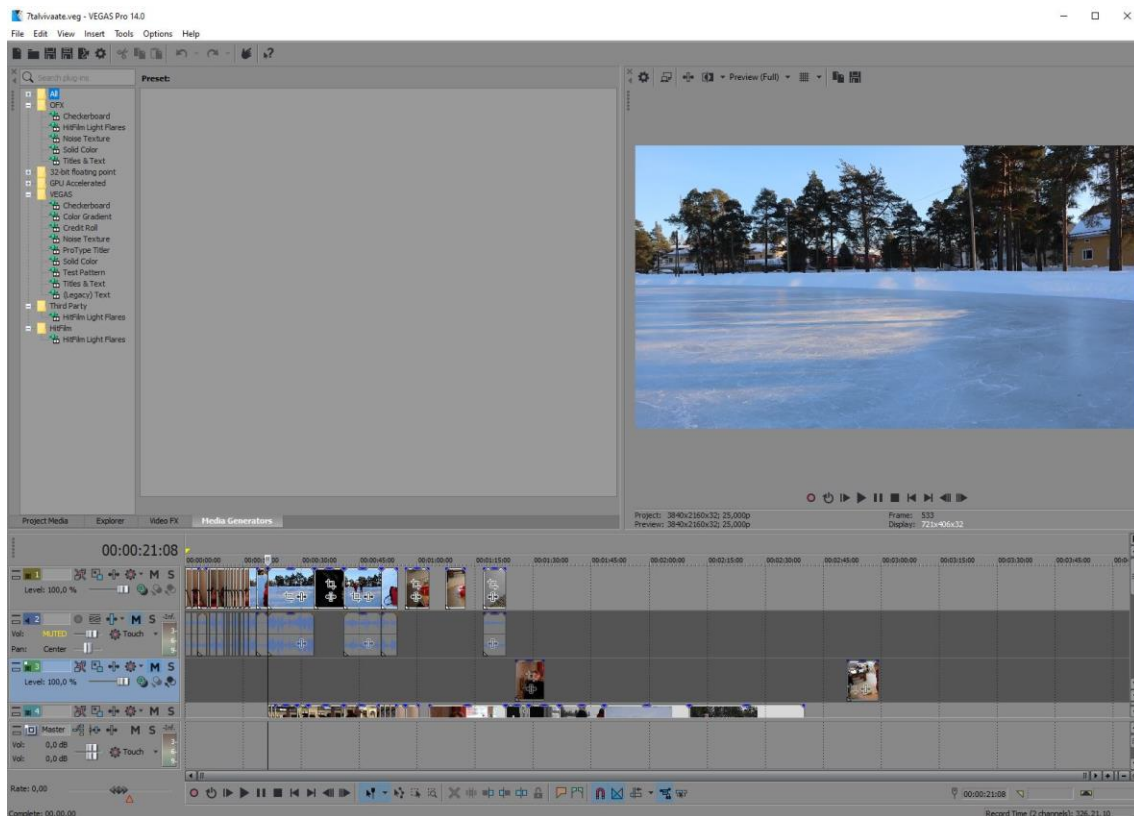
KUVIO 2: Haastattelutilanne, jossa puolilähikuvan ja kokokuvan vaihtelu.

3.2 Rajaus ja sommittelu

Kuvauksissa on tarpeellista rajata kuva. Rajaus määrittelee, mitä kameran kuvassa näkyy ja mikä jätetään pois. Rajauksen lisäksi apuna voidaan käyttää sommittelua ja kompositiota. Sommittelun tarkoitus on rajatun kuvan sisällä jäsentää kuvauksen kohdetta kiinnostavalla tavalla. Kompositiolla pyritään järjestämään kuvan sisäiset muuttujat kokonaisuuteen sopivaksi. Tiivistettynä voidaan ajatella näin: rajaus tuo ilmi, mitä kuvassa näkyy, sommittelu sen, miten kuvassa näkyy ja kompositio sen, miksi näkyy. Vaikka jokainen termi määrittää eri asiaa, käytännössä niitä käytetään usein ristiin kuvaustilanteessa. Kuvauksen kohteen ollessa henkilö, tulee rajauksessa huomioida muutamia asioita, jotka kuuluvat perussääntöihin. Henkilön pään päälle on jätettävä tilaa, katseen suunnassa täytyy olla enemmän tilaa kuin henkilön takana ja henkilön molempien silmien tulisi näkyä, vaikka henkilö katsoisi pois kamerasta. Perussääntö on suositus henkilökuvan rajaukselle, mutta ei kuitenkaan ehdoton. Perussäännöstä voi poiketa, kun halutaan luoda tietynlainen vaikutus. Monissa tapauksissa poikkeuksellista rajausta käytetään ”vääräoppisesti”, mutta se on kuitenkin tietoisesti käytetty tehokeino. (Korvenoja 2004, 60-63.)

4 EDITOINTI JA MUU JÄLKITUOTANTO

Editointi eli leikkaus tarkoittaa kuvan ja äänen järjestelyä elektronisesti (Pirilä & Kivi 2005, 162). Elokuvan leikkaus on vaihe, jossa elokuvan kohtaukset luodaan otoksista. Elokuvasta tehdään ymmärrettävä tarinallinen jatkumo. (Kansallinen audiovisuaalinen instituutti 2019, viitattu 18.10.2019.) Jatkuvuus elokuvissa on periaate, jonka mukaan kohtauksessa keskiö säilyy uskottavasti samana. Kohtauksessa jatkuvuutta ovat esimerkiksi vaatetuksen ja esineiden paikkojen pysyminen samana. (Juntunen 1997, 45). Oma polku -elokuvan editointi aloitettiin kuvauksien jälkeen Vegas Pro 14 -editointiohjelmaa käyttäen (kuvio 3). Vegas Pro:lla voidaan editoida useita video- ja ääniraitoja päällekkäin, sekä siitä löytyy erilaisia videoefektejä ja siirtymiä.

KUVIO 3: Editointiohjelma Vegas Pro 14, jolla Oma polku -lyhytelokuva editoitiin.

Editointivaiheessa valitaan elokuvaan parhaat materiaalit ja jätetään paljon pois. Elokuvan leikkauksenvaiheessa yhdistetään kuva- ja ääniraidat loogiseksi kokonaisuudeksi. Järjestelmällinen kuvan ja äänen yhdistelmä luo johdonmukaisen tapahtuman. Dokumenttielokuvassa leikkauksenvaihe on erityisen tärkeä sen vuoksi, että tulos poikkeaa lähes aina käsikirjoituksen suunnitelmasta. Nykytekniikan avulla voidaan kuvata materiaalia runsaasti ja tämä pidentää leikkauksenvaihetta. (Aaltonen 2011, 41).

Oma polku -elokuva leikkauksen ensimmäinen vaihe oli kuvausmateriaalin lajittelu. Kuvamateriaalia oli runsaasti ja niistä valikoitiin kohtaus kerrallaan niihin sopivat otokset. Kohtauksia lähdettiin rakentamaan käsikirjoituksen pohjalta. Haastattelukohtaukset kerättiin käsikirjoituksesta ihmisten vastausten perusteella. Haastatteluissa ja niiden välissä käytetään myös kuvituskuvaa. Leikkauksenvaiheessa poikettiin jonkin verran käsikirjoituksesta, jos huomattiin että toinen otos sopii kohtaukseen paremmin. Elokuvan editoinnissa käytettiin erilaisia tehokeinoja. Tehokeinojen avulla kuvattuun tallenteeseen voidaan luoda erilaisia efektejä. Näitä ovat muun muassa hyppyleikkaus, hidastus ja jaetun kuvan tekniikka. (Juntunen 1997, 169).

4.1 Hyppyleikkaus

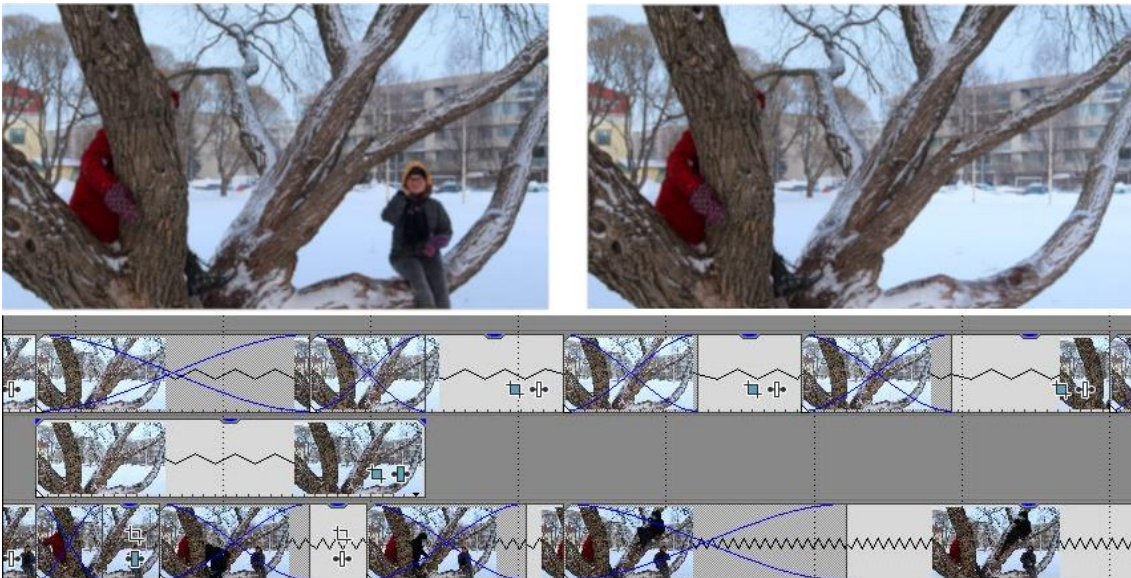
Hyppyleikkaus on leikkaustekniikka, jossa yhdistetään tapahtuman alku ja loppu. Se on kohtauksen sisäinen leikkaus, jossa jätetään keskivaihe pois tai siirretään kameraa muuttamatta kuvakulmaa. (Juntunen 1997, 169.) Hyppyleikkauksen periaate on, että kamera kuvaa samaa paikkaa. Kuvassa esiintyy esimerkiksi vasemmalta oikealle liikkuva kohde. Kun keskikohta leikataan pois, jää vain liikkeen alku ja loppu. Näin saadaan luotua efekti, jossa kohde ikään kuin hypähtää paikasta toiseen.

Oma polku -elokuvassa hyppyleikkausta käytettiin kohtauksessa, jossa elokuvan tekijät esiteltiin. Kohtauksen keskiössä on puu, johon elokuvan tekijät ilmestyvät ruutuun vuorotellen niin, että lopulta kaikki tekijät nähdään kuvassa. Kohtaukseen haluttiin lisätä myös reilusti *crossfade*-efektillä häivytystä otosten välillä (kuvio 4). Tämä luotiin siirtämällä kohtauksen videoklippejä päällekkäin editointiohjelman raidalla (kuvio 5). Kuvausmateriaalissa ei ollut yksinään puuta kuvaavaa materiaalia ilman esiintyjä, joten tämä luotiin editointiohjelmalla. Alkuperäisessä kuvassa esiintyi kaksi elokuvantekijää, mutta koska tarkoituksena oli esitellä vain yksi tekijä kerrallaan, kuvasta poistettiin toinen kohde (kuvio 5). Kohtauksen toteutukseen käytettiin *Mask Toolia*, jonka avulla voidaan rajata

otoksesta haluttu kohta. *Mask Tool* jättää ainoastaan rajatun kohteen näkyviin, ja sen ulkopuolelle jäävä alue on läpinäkyvää. *Mask Toolilla* rajattiin videoraitaa kohtauksesta, jossa puussa ei istu kohdetta. Tämän lisäksi rajattiin toisella videoraidalla ympäristöä. Kun raidat yhdistettiin päällekkäin, tuloksena oli aidon näköinen lopputulos. Lisäksi otoksista korjattiin värisäätöjä ja valoisuutta.

KUVIO 4: Hyppyleikkaus elokuvassa ja häivytysefekti, jossa kaksi otosta sulautuu toistensa päälle.

KUVIO 5: Hyppyleikkauksessa käytettiin useita videoraitoja päällekkäin. Vasemmalla alkuperäinen kuva ja oikealla otos *Mask Toolilla* rajaamisen jälkeen.

4.2 Typografia

Typografia tarkoittaa tekstiin liittyvien ominaisuuksien, kuten kirjasintyyppien, asettelun ja värin suunnittelua (Graafinen 2015, viitattu 6.12.2019). Oma polku -elokuvalle luotiin omanlainen typografia. Piirtopöydällä luotiin fontti, jota käytettiin elokuvan nimessä ja elokuvassa esiintyvien henkilöiden nimissä (kuvio 6). Fontin luonnosteluun käytetty piirtopöytä oli Intuos CTL-480. Typografia tehtiin ja muokattiin ohjelmalla Gimp (GNU Image Manipulation Program). Se on ilmaisen lähdekoodin kuvankäsittelyohjelma. Typografiaa tehdessä työskenneltiin useilla Gimpin tasoilla. Alim- malle tasolle luonnosteltiin fontin teksti ja näiden päälle luotiin lopullinen versio. Typografian luomi- nen vaati useamman luonnostelemiskerran, ennen kuin haluttu tyyli löytyi.

KUVIO 6: Typografian tekeminen Gimp-ohjelmalla vaati usealla tasolla työskentelyä.

Teksti kirjoitettiin piirtopöydän kynällä vapaalla kädellä Gimpissä valkoiselle tasolle. Tämän jälkeen tekstin tausta muutettiin läpinäkyväksi ja valkoinen taso piilotettiin. Kirjaimet valittiin Gimpin sumealla valinnalla, joka valitsee yhtenäisen alueen perustuen väriin. Tämän jälkeen valitut kirjaimet siirrettiin yksitellen apuviivoja käyttäen suoralle riville (kuvio 7). Samaa taktiikkaa käytettiin elokuvan muihinkin typografisiin teksteihin. Typografian väri vaihtelee kohtauksissa riippuen siitä, mikä väri sopii taustalla olevaan otokseen. Teksteihin on lisäksi helppolukuisuuden vuoksi lisätty reunat.

KUVIO 7: Piirtopöydällä kirjoitettu teksti, jota ollaan siirtämässä suoralle riville helppolukuisuuden vuoksi.

4.3 Renderöinti

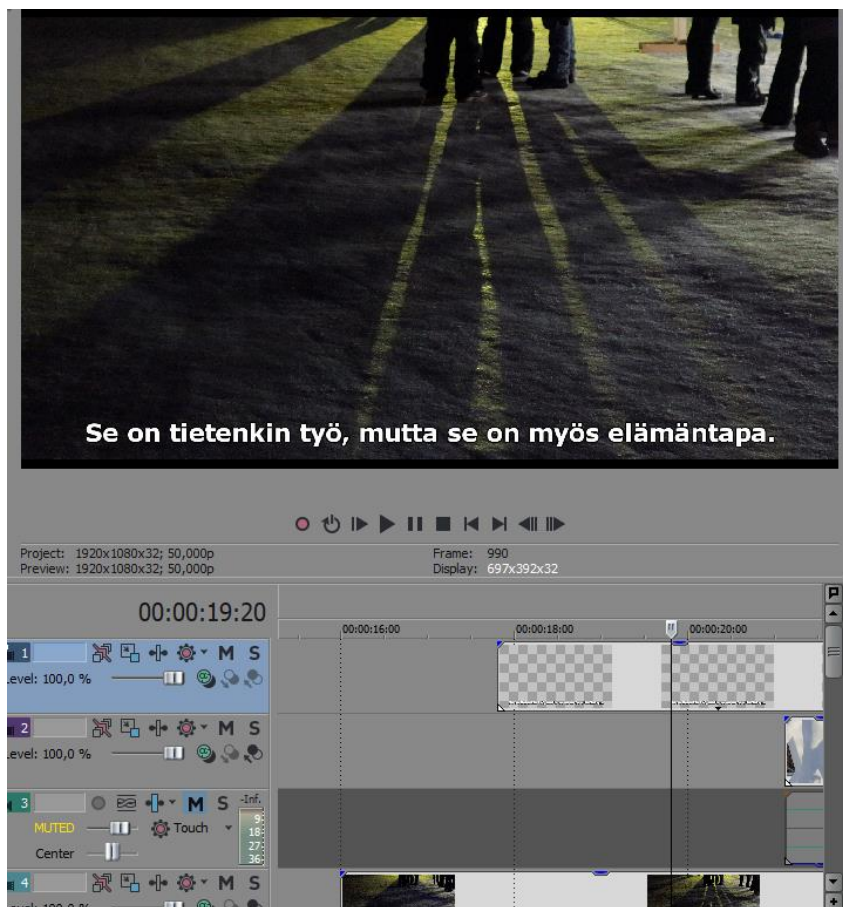
Videon ollessa valmis editointiohjelmassa, se tulee seuraavaksi renderöidä lopulliseen muotoon. Renderöinti on vaihe, joka tehdään videon julkaisussa. Editointiohjelmassa oleva video muutetaan renderöinnillä julkaisukelpoiseen tiedostomuotoon. Videon julkaisuun suosittuja tiedostomuotoja ovat mp4, mpeg, mov sekä avi. (Jyväskylän yliopisto 2019, viitattu 2.10.2019.)

Videotiedostomuodoissa on eroja ja tiedostomuodon valinta riippuu siitä, mihin tarkoitukseen video on tuotettu. Digitaalisen videotiedostot koostuvat kahdesta osasta: koodekki (*codec*) ja *container*. Suurin osa videoformaateista on nimetty containerin mukaan. Koodekkia käytetään videotiedoston pakkaamiseen ja purkamiseen. Tiedoston pakkaaminen on joko häviöllistä tai häviötöntä, riippuen tiedostomuodosta johon video muunnetaan. Häviöllinen pakkaaminen luo pienemmän tiedoston, mutta heikentää tiedoston laatua, sillä se jättää osan datasta pois. Häviötön pakkaaminen säilyttää kaiken alkuperäisen datan tiedostoon, joten tämä luo paremman laatuista tiedostoja, samalla kuitenkin hyvin suuria tiedostoja. Yleinen videokoodekkimuoto on esimerkiksi MPEG-4. Videocontainerit tallentavat tiedoston osat yhdeksi paketiksi, johon kuuluu muun muassa video- ja äänivirrat, tekstitys, videon metatiedot, koodekki. (Videomaker 2019, viitattu 31.10.2019.)

Elokuvan keskeneräisiä versioita renderöitiin useaan kertaan. Renderöinnin avulla keskeneräistä elokuvaa pystyi arvioimaan sujuvasti. Elokuvan katsominen editointiohjelmasta suoraan ei onnistu, koska video hidastuu lisättyjen efektien myötä. Renderöinnin jälkeen elokuva on pakattu toimivaan videomuotoon ja on helpompi hahmottaa ja tarvittavat muutokset kyetään tekemään. Elokuva renderöitiin suuriin tiedostomuotoihin datan hävittämisen välttämiseksi. Elokuva renderöitiin teatteriesitystä varten ProRes HQ -muotoon mov-tiedostoksi, joka oli yhteensopiva elokuvateatterin laitteen kanssa ja laadultaan hyvä. Elokuva julkaistiin myöhemmin Vimeoon, johon käytettiin mp4 -tiedostomuotoa. Tiedoston koko täytyi olla pienempi, jotta se saadaan ladattua.

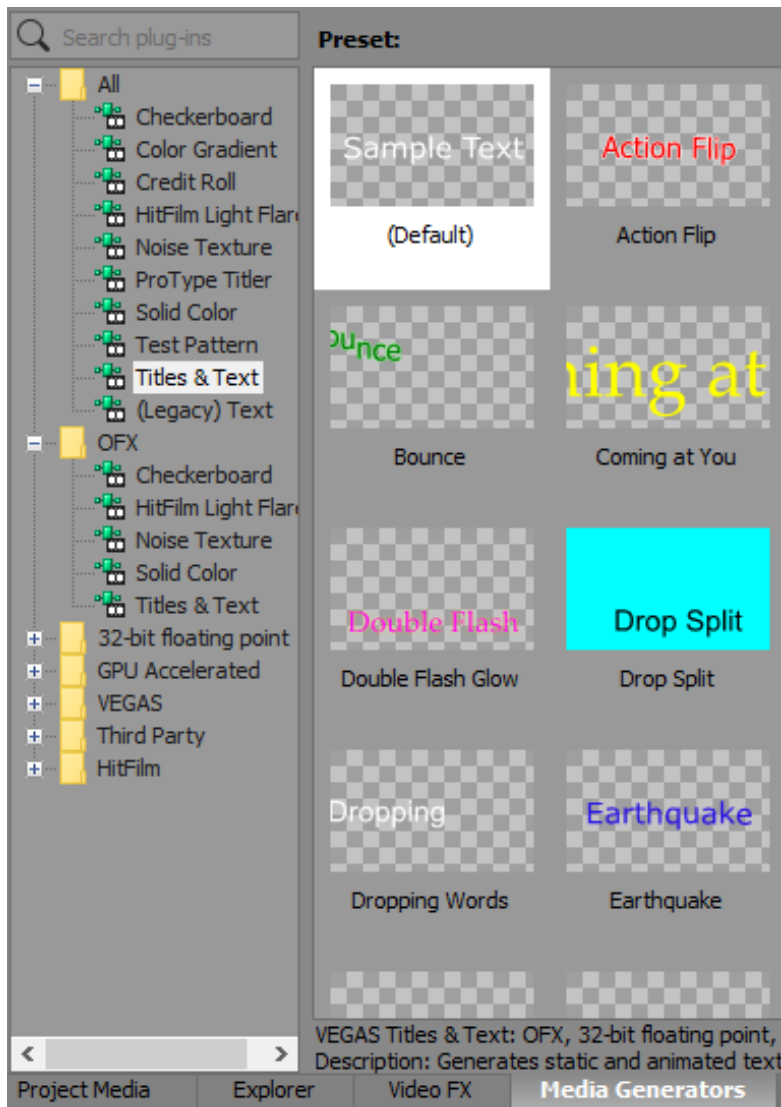
4.4 Tekstitykset

Elokevassa käytettiin tekstitystä muutamissa kohtauksissa. Tekstityksiä tarvittiin esimerkiksi silloin, kun ääniraita oli hiljainen äänten käsittelystä huolimatta. Elokevassa on myös englanninkielisiä haastatteluja ja näiden haastattelujen vastauksiin lisättiin suomenkielinen tekstitys.

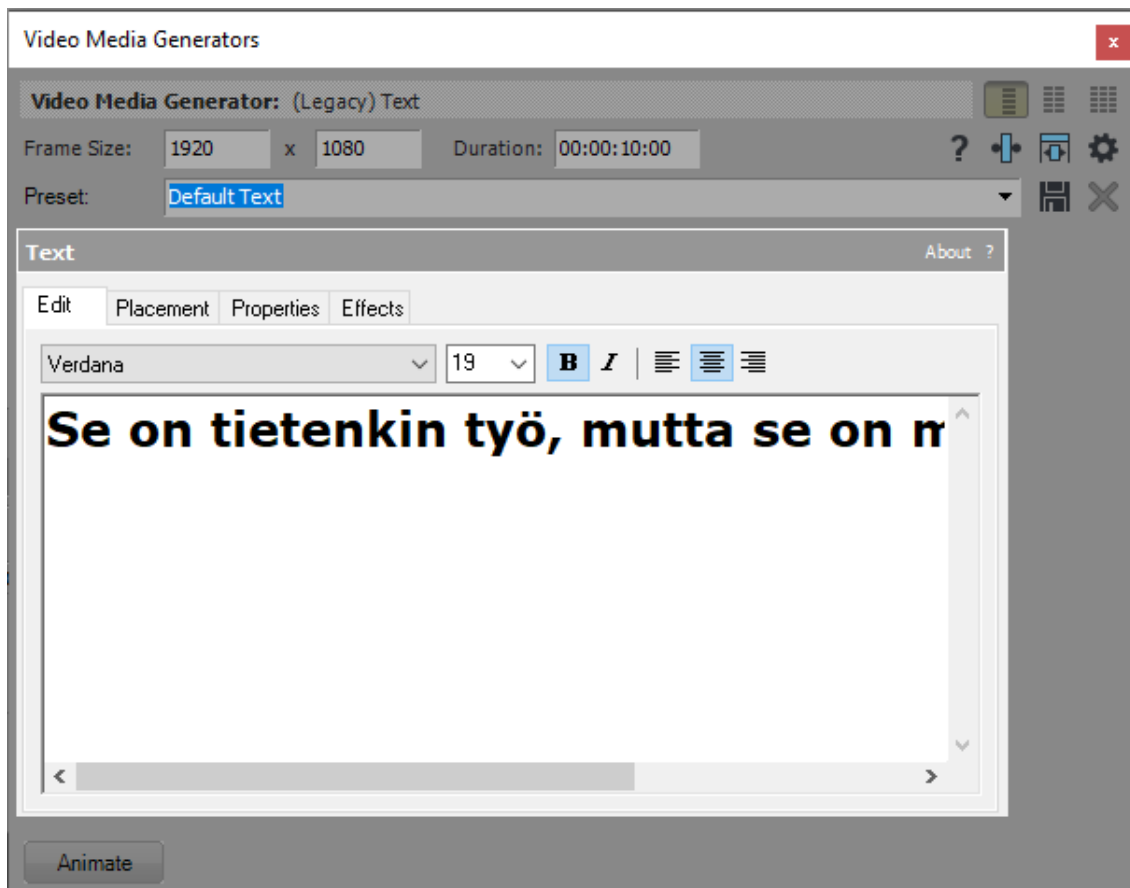
KUVIO 8: Tekstitys on lisättävä videoraidan päälle, jotta se tulee näkyviin.

Videoeditoinnissa tekstitys on aina lisättävä ylimmälle raidalle videoraitojen päälle, jotta se tulee näkyviin (kuvio 8). Vegas Prossa tekstiefektien lisääminen löytyy Media Generators -välilehdeltä (kuvio 9). Vaihtoehtoina löytyy useita tekstipohjia, kuten animoidut tekstiefektit. Elokuvaan varten käytettiin tekstityksiin sopivaa oletustekstiä ilman animaatioita.

KUVIO 9: Vegas Pro:n valikoima tekstiefekteistä.

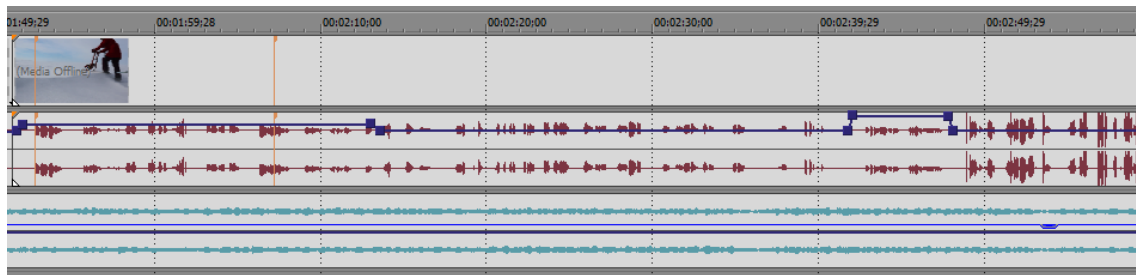
Valittu tekstieffetti lisätään Vegas Prossa videoraidan päälle, jonka jälkeen tekstiä voidaan muokata tarkemmin Video Media Generators -ikkunassa (kuvio 10). Edit-välilehdellä kirjoitetaan haluttu teksti ja valitaan fontti ja tekstin koko. Oma polku -elokuvaan valittiin tekstityksiä varten helppoluokainen Verdana-fontti. Placement-välilehdellä voidaan määrittellä, missä kohti videota teksti näkyy. Properties-välilehdellä voidaan muokata tekstin ominaisuuksia, kuten väriä ja kirjainten etäisyyttä toisistaan. Effects-välilehdellä voidaan lisätä tekstiin reunat tai varjostus, sekä säätää näiden vahvuutta.

KUVIO 10: Tekstin ominaisuuksien muokkaamiseen löytyy useita vaihtoehtoja.

4.5 Äänet ja musiikki

Ääni elokuvassa on kokonaisuuteen kuuluva osa. Ääni tukee kuvakerrontaa, elokuvan tyyliinjärjestyksestä riippumatta. (Kivi 2012, 13.) Musiikki toimii elokuvassa yhdistävänä tekijänä ja liittyy erikseen kuvattuihin ja leikatuihin kerrontaelementteihin luontevasti toisiinsa (Pirilä & Kivi, 2010). Elokuvan äänen jälkikäsittely on elokuvan jälkituotantoon liittyvä työvaihe. Elokuväänen jälkikäsittelyssä on kahdenlaisia vaihtoehtoja: dialogileikkaus ja miksaus. Dialogileikkaus tarkoittaa vuorosanojen leikkausta. Dialogileikkauksessa tulee ottaa huomioon puheen painotus, jotta sanoma ymmärrettäisiin oikein. Myös puhevirheet luovat haastetta dialogileikkaukseen. Usein näyttelijä voi painottaa sanavirheen jälkeen uudelleen sanomaansa oikeaa sanaa liian voimakkaasti, jolloin lauseen luonteva sävelkulkuruikkoutuu. (Äänipää 2006, viitattu 18.10.2019.)

KUVIO 11: Otoksen ääniraita ja taustamusiikin ääniraidat päällekkäin. Otoksen äänen vahvuutta on säädetty.

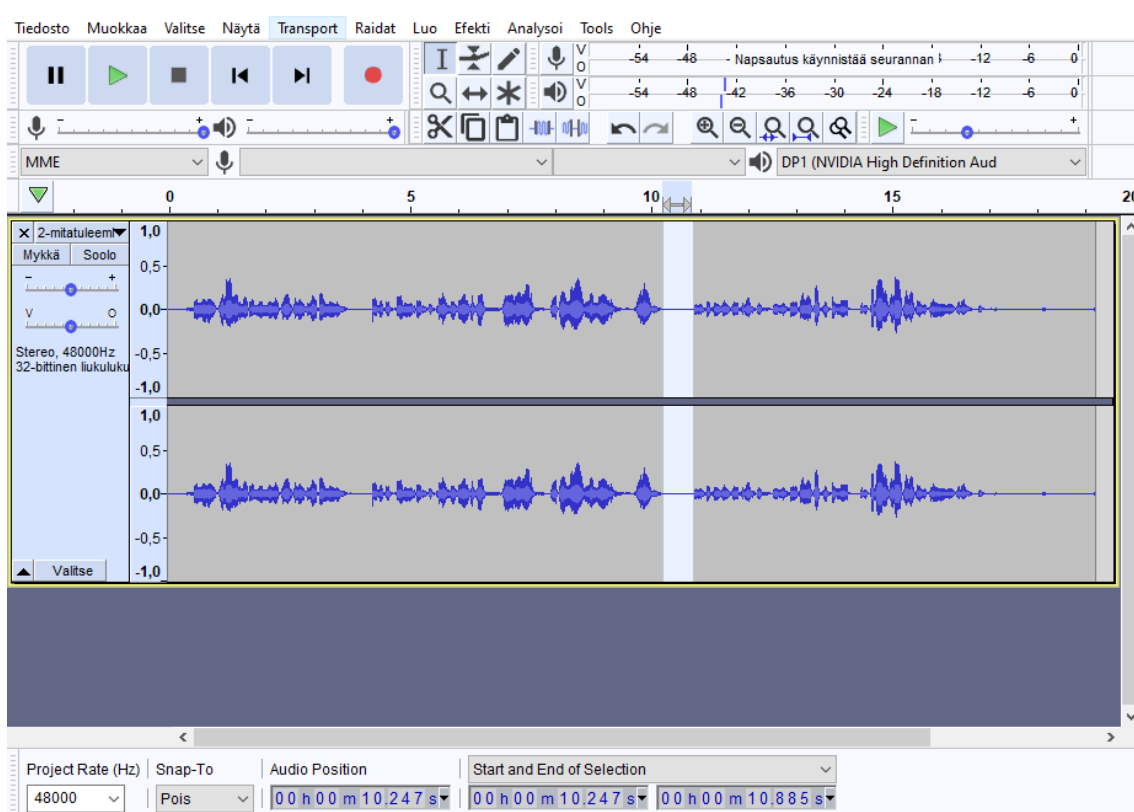
Ääneksi elokuvaan haluttiin elokuvan tunnelmaan sopiva taustamusiikki ilman laulua. Elokuvan äänimaailmaan kuuluu tekijänoikeusvapaa taustamusiikki, kohtauksien äänet, kohtauksien välissä kuuluva kertojan ääni sekä elokuvaa varten tehty kappale (kuvio 11). Elokuvan kertojaa varten tehtiin äänitys. Läpi elokuvan kuuluu kertojan ääni, jossa lausutaan kohtauksiin viittaavaa runoa. Elokuvaa varten tehtiin äänien tallennus Valveen elokuvakoululla (kuvio 12). Äänitykseen käytettiin Adobe Audition CC 2018 -ohjelmaa.

KUVIO 12: Elokuvan kertojan äänitys Adobe Audition CC -ohjelmalla.

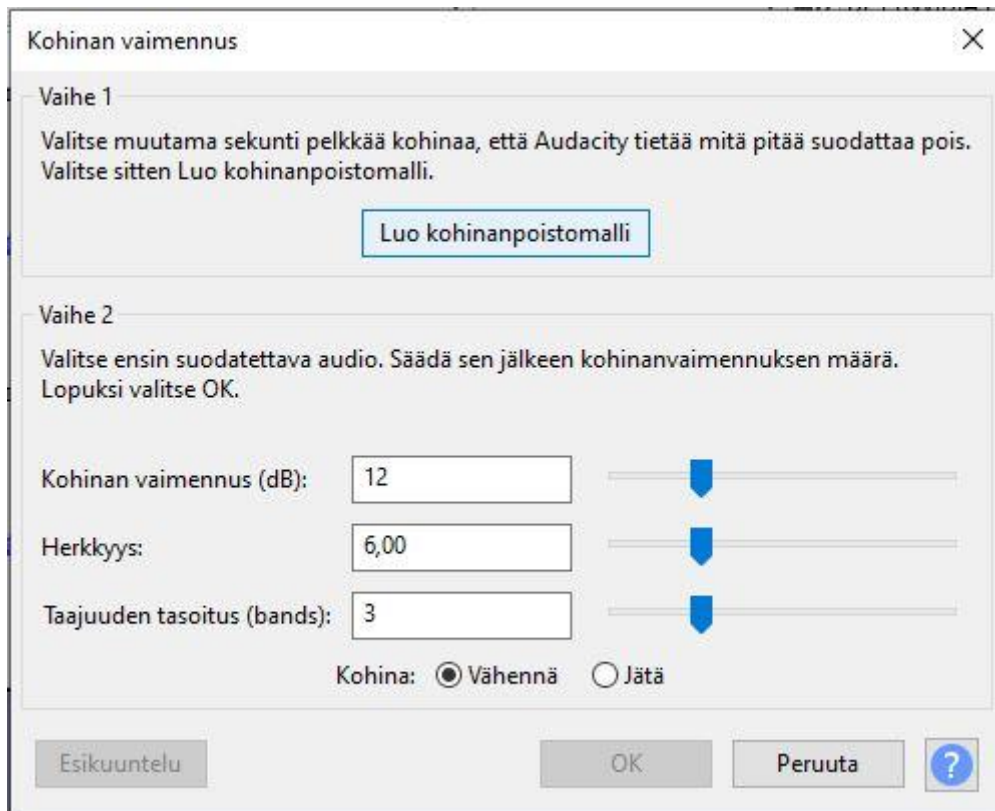
Äänen muokkaus tehtiin Vegas Pro:ssa ja Audacity-ohjelmassa. Äänen muokkaus aloitettiin, kun kaikki kohtaukset olivat suurin piirtein valmiita leikkausten osalta. Äänet muokattiin yhdessä tiedostossa, johon liitettiin kaikki kohtaukset. Tämä oli helpompi tapa työskennellä, kuin kohtaus kerrallaan, sillä kokonaisuuden hahmottaminen oli helpompaa. Äänien kanssa tuli pari kertaa vastaan asioita, jotka selvisivät vasta elokuvan renderöimisen jälkeen. Joissakin kohtauksissa taustahälinä oli äänekestä. Joissakin tapauksissa äänen päälle lisättiin tekstitys selkeyttämään kohtausta. Näitä tarvittiin esimerkiksi tilanteissa, jossa haastattelija kysyy kysymyksen, mutta se ei kuulu riittävän selkeästi. Käytössämme oli vain yksi mikrofoni ja se oli aina haastateltavalla henkilöllä.

Äänen taustahälyn poistamiseen käytettiin Audacity-ohjelmaa. Se on avoimen lähdekoodin äänieditointiohjelma äänen muokkaamiselle ja äänittämiselle. Audacityllä ääniä on mahdollista muokata erilaisilla efekteillä, joita ovat esimerkiksi kaiku, alku- ja loppuhäivytykset sekä taajuuskorjaus. Audacityyn on mahdollista ladata lisää efektejä sovelluslaajennuksien, eli plugineiden kautta. (Emute 2019, viitattu 18.10.2019.)

KUVIO 13: Taustahälyn poisto Audacity-ohjelmassa.

Audacityn valmis perusvalikoima efektejä riitti elokuvamme äänityksen muokkaukseen. Ääniä muokattiin elokuvassa lähinnä taustahälyn poistamisella Audacity-ohjelmassa, sekä äänenvoimakkuuden säätelyllä Vegas Pro -editointiohjelmassa. Taustahälyn poistamista varten valitaan haluttu audiopätkä Vegas Prossa, jonka jälkeen se avataan Audacityssä. Audacityssä valitaan kohta, jossa ei kuulu puhetta, ainoastaan taustahälinää (kuvio 13). Audacityn efekteistä valitaan kohinan poistoa varten kohinan vaimennus, jossa luodaan kohinanpoistomalli (kuvio 14). Tämä määrittää aikaisemmin valitun, taustahälyä sisältävän audiopätkän kohinaksi, joka halutaan poistaa audiosta. Seuraavaksi voidaan valita koko audio ja efekteistä kohinan poisto uudelleen. Tämän jälkeen voidaan määritellä kohinanvaimennuksen määrä ja herkkyys. Sopivien säätöarvojen löytäminen vaatii useamman kokeilukerran riippuen audiosta.

KUVIO 14: Kohinan vaimennuksessa valitaan säätöarvot, joiden avulla Audacity luo kohinanpoistomallin.

5 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli toteuttaa valmis lyhytelokuva ja kehittyä elokuvan editoinnissa. Lyhytelokuvaa lähti työstämään työryhmä, jolla ei juurikaan ollut aikaisemmin kokemusta elokuvien tuotannosta. Työryhmämme tapasi elokuvafestivaalilla ja halusimme oppia käytännössä, minkälaista on elokuvan teko. Opinnäytetyössä halusin tarkkailla, minkälaisia vaiheita elokuvan tekeminen vaatii ja tutustua elokuvatuotannon teoriaan. Opinnäytetyössä vertailen sitä, millä tavalla elokuvatuotantoa on sovellettu työryhmämme elokuvaprojektissa. Elokuvan aihe oli mielenkiintoinen ja monipuolinen. Tavoitteet, eli esitysvalmis elokuva ja oppimisprosessi saavutettiin projektin myötä. Elokuvan ensiesitys järjestettiin 38. Oulun kansainvälisillä lasten- ja nuortenelokuvien festivaalilla marraskuussa 2019. Elokuva saapui katsomaan salin täydeltä ihmisiä, joten järjestimme ylimääräisen esityksen heti edellisen näytöksen jälkeen.

Projekti opetti minua kuvankäsittelyssä, äänenkäsittelyssä ja erityisesti editoinnin osalta. Sain selville, kuinka käyttää tehokkaasti editointiohjelma Vegas Pro:ta ja lisäksi opettelin käyttämään Audacity-ohjelmaa äänenkäsittelyä varten. Joitakin haasteita tuli vastaan, mutta niistä selvittiin. Esimerkiksi elokuvan renderöinnissä oli syytä olla erittäin tarkkana, jotta ohjelma renderöi lopulliseen videotiedostoon kaiken materiaalin. Jonkin verran jouduimme selvittämään teknisiä ongelmia, kun Windows- ja Mac-käyttöjärjestelmät eivät aina toimineet yhteen tiedostoja siirtäessä. Äänenkäsittelyyn perehtyminen vei hieman aikaa, sillä aikaisempaa kokemusta siitä ei ollut. Aikataulullisesti äänenkäsittelyyn jäi suhteellisen vähän aikaa verrattuna muihin työstettäviin asioihin. Jatkossa varaisin äänen käsittelyyn reilusti enemmän aikaa. Haasteita helpotti netistä löytyvät ohjeet ja videot. Kaikkiin vastaan tuleviin kysymyksiin editoinnista ja äänen käsittelystä löytyi runsaasti apua.

Kokonaisuudessaan kyseessä oli laaja projekti, paljon kattavampi kuin alun perin osasin ajatella. Projektissa tehtiin elokuva pienessä työryhmässä ja pienellä budjetilla. Valmiiksi saatu elokuva osoitti, että elokuvan tekeminen on mahdollista myös pienillä resursseilla, kun hyödynnetään mahdollisimman paljon saatavilla olevaa apua ja ollaan kiinnostuneita tutustumaan aiheeseen. Työryhmän roolit oli jaettu kolmen jäsenen kesken kuvaajan, käsikirjoittajan ja leikkaajan tehtäviin. Pienen työryhmän myötä kuitenkin kaikki olivat elokuvan teossa mukana muissakin tehtävissä, joten oppiminen oli monipuolista. Koko työryhmä oli tyytyväinen saavuttamaamme lopputulokseen. Minulle on jatkossa varmasti hyötyä projektin myötä opituista taidoista tietojenkäsittelyn alalla.

LÄHTEET

Aaltonen Jouko 2011. Seikkailu todellisuuteen – dokumenttielokuvan tekijän opas. Helsinki: Like Kustannus Oy.

Aaltonen Jouko, 2018. Käsikirjoittajan työkalut – Audiovisuaalisen käsikirjoituksen tekijän opas. Tampere: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy.

Emute 2019. Audacity – Johdanto, Viitattu 18.10.2019, <https://emute.edu.fi/audiosekvensserit/audacity-johdanto>.

Graafinen 2015. Yleistä typografiasta. Viitattu 6.12.2019, <https://www.graafinen.com/suunnittelu/typografia/yleista-typografiasta/>.

Juntunen, Max 1997. Elävän kuvan sanasto. Helsinki: Oy Edita Ab.

Jyväskylän yliopisto 2019. Videoeditointi. Viitattu 2.10.2019, <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/tvt/tvt-perusteet/videoeditointi>.

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti 2019. Leikkaus. Viitattu 18.10.2019, <http://elokuvalopolku.kavi.fi/fi/elokuvapolku/alakoulu/leikkaus>.

Kivi, Erkki 2012. Kuinka kuvat puhuvat – elokuvaäänen pidempi oppimäärä. Helsinki: Books on Demand GmdH.

Korvenoja Pekka, 2004. TV-kameratyön perusteet. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian julkaisu. Sarja B: Oppimateriaalit 1. Helsinki: Yliopistopaino.

MediaCollege 2019. Pre-Production. Viitattu 9.12.2019, <https://www.mediacollege.com/glossary/p/pre-production.html>.

MediaCollege 2019. The Production Process. Viitattu 9.12.2019, <https://www.mediacollege.com/glossary/p/production-process.html>.

Oulun kaupunki 2019. Nuorten NERO. Viitattu 2.9.2019, <https://www.ouka.fi/oulu/nuoret/nuorten-nero>.

Pirilä, Kari & Kivi, Erkki 2005. Elävä kuva – elävä ääni: Otos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Pirilä, Kari & Kivi, Erkki 2008. Elävä kuva – elävä ääni: Leikkaus. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy

Pirilä, Kari & Kivi, Erkki 2010. Elävä kuva – elävä ääni: Teos. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Videomaker 2019. Video formats explained. Viitattu 31.10.2019, <https://www.videomaker.com/article/c10/15362-video-formats-explained>.

LIITTEET

LIITE 1

Oma poloku -lyhytelokuva <https://vimeo.com/409200893/b5aa27e418>

Käsikirjoittaja/ohjaaja: Emma Salo

Kuvaaja/tuottaja: Inka Koutaniemi

Editoija: Alisa Nisula